

Maa-aineslain mukaisen määräyksen antaminen ja uhkasakon asettaminen, Maanrakennus J. Päckilä Oy, Etelä-li, li

OULYMP 30.04.2026 § 27
237/11.02.00/2026

Asia Maa-aineslain (555/1981) mukaisen määräyksen antaminen ja uhkasakon asettaminen kiinteistöllä Veijonmaa RN:o 139-401-13-74, Etelä-li, li

Velvoitettava Maanrakennus J. Päckilä Oy, Maalismaantie 1455, 91210 Jakkukylä, y-tunnus 1772811-0

Valmistelija Brita Telenvuo, ympäristötarkastaja, p. 0500 282 946

Toiminnan lupa Oulunkaaren ympäristölautakunta on myöntänyt päätöksellään OULYMP 25.05.2023 § 46 maa-aineslupan hiekan ottamiseen Maanrakennus J. Päckilä Oy:lle (luvanhaltija) kiinteistöllä Veijonmaa RN:o 139-401-13-74, Etelä-lissä, lin kunnassa.

Päätöksen OULYMP 25.05.2023 § 46 lupamääräys 8 kuuluu seuraavasti:
"Ottamistoiminta on kokonaisuudessaan toteutettava siten, että siitä ei aiheudu maaperän, pintavesien tai pohjaveden pilaantumisvaaraa, terveydellistä haittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, tavanomaista enempää pöly- tai meluhaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa. Humuspitoisten pintavesien pääsy pohjavesilammikkoon tulee estää. Alueelta ei saa johtaa pois vesiä. Pohjavesilammikko tulee kaivaa riittävän syväksi vähintään kolmen (3) metrin syvyiseksi, veden laadun turvaamiseksi. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa luvan poiketa lupamääräyksestä 4, jotta voidaan varmistaa pohjavesilammikon riittävä syvyys."

Vireille tulo lin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Oulunkaaren ympäristöpalvelut / Oulunkaaren ympäristölautakunta on tehnyt 3.9.2024 Maanrakennus J. Päckilä Oy:n maa-aineslupa-alueella, kiinteistöllä Veijonmaa RN:o 139-401-13-74 (palsta 1), lissä tarkastuksen ilmoituksen johdosta. Tarkastuksella havaittiin, että ottamisalueen vesiä johdettiin pois.

Asian käsittely Oulunkaaren ympäristöpalvelut on 13.9.2024 lähettänyt Maanrakennus J. Päckilä Oy:lle selvityspyynnön ja toimenpiteet (kehotukset) 3.9.2024 suoritettuna tarkastuksen perusteella. Oulunkaaren ympäristöpalvelut on vastaanottanut selvityksen 11.10.2024, sekä lisäselvityksen 22.10.2024 koskien vesien johtamista alueella.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut on 28.10.2024 kehottanut Maanrakennus J. Päckilä Oy:tä estämään vesien johtamisen alueelta pois 15.11.2024 mennessä. Samassa yhteydessä luvanhaltijaa on kehoitettu toimittamaan hakemus maa-aineslupan OULYMP 25.05.2023 § 46 muuttamiseksi (ilman määräaika). Kehotuksen 28.10.2024 mukaan vesienhallintaratkaisuihin ei saa ryhtyä ennen lainvoimaista lupaa. Luvanhaltija oli estänyt vesien johtamisen määräaikaan 15.11.2024 mennessä.

Maanrakennus J. Päckilä Oy:lle on ilmoitettu sähköpostitse 8.1.2025, että vesienjohtamista hyväksytystä lupapäätöksestä poiketen ei katsota vähäiseksi asiaksi ja luvanhaltijaa on ohjeistettu samalla uuden lupahakemuksen jättämiseen. Maanrakennus J. Päckilä Oy ei ole jättänyt uutta maa-aineslupahakemusta.

Oulunkaaren ympäristöpalveluiden 19.12.2025 vastaanottaman Veijonmaan ottamisalueen vesien johtamista koskevan ilmoituksen perusteella pohjapato ei estä vesien poisjohtumista alueella. Oulunkaaren ympäristöpalvelut on 19.12.2025 kehottanut Maanrakennus J. Päckilä Oy:tä selvittämään kirjallisesti viimeistään 16.1.2026 mennessä patorakenteen toimivuuden ja mistä alueella olevat vedet ovat peräisin ja miksi alueelle kertyy vesiä. Samalla luvanhaltijaa on kehoitettu jättämään viimeistään 30.1.2026 mennessä kokonaan uusi maa-aineslupahakemus, jossa on huomioitu myös vesien poisjohtaminen, mikäli vesienhallintaa halutaan toteuttaa luvanhaltijan selvityksissä 11.10.2024 ja 22.10.2024 mainitulla tavalla.

Oulunkaaren ympäristöpalveluiden 22.1.2026 vastaanottaman selvityksen perusteella metsäautotien alitse rakennetun putken kautta johdetaan tien itäpuoliselta valuma-alueelta (viereiseltä suoalueelta) tulevia pinta- ja pohjavesiä, koska suon pohjavesimäärä on ollut suurempi ja metsäautotie patoaisi muutoin vettä. Selvityksen mukaan putken kautta menevä vesi johtuu tilan keskellä olevan ojituksen kautta noin 350 m päähän rakennettuun selkeytysaltaaseen. Selvityksen saatteen mukaan uutta maa-aineslupahakemusta ei ole tarvetta tai hyötyä tehdä.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut on tehnyt ottamisalueella tarkastuksen 28.1.2026. Tarkastuksella havaittiin, että metsäautotien länsipuolella sijaitsevan patopotken yhteydessä oli epämääräisen muotoinen laajennettu syvennys, joka toimi laskeutusaltaana, ja jonka pohjalla virtasi vesi. Ympäristötarkastajille kerrottiin tarkastuksella, että ojien yhtymäkohdissa oli vielä muita pienempiä laskeutusaltaita. Patopotken ympärillä (lumiseinämissä) erottui silmämääräisesti havainnoiden kaksi kosteaa/märkää kohtaa lumessa. Patopotki oli auki ja tulppaamatta.

Oulunkaaren ympäristölautakunta lin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena harkitsee maa-aineslain (555/1981) 14 §:n nojalla annettujen määräysten antamista ja uhkasakon asettamista määräyksen tehosteeksi.

Kuuleminen

Ennen asian ratkaisemista velvoitettavalle varattiin mahdollisuus tulla kuulluksi. Maanrakennus J. Päckilä Oy:lle on lähetetty kuulemiskirje saantitodistuksella 16.2.2026. Selitystä pyydettiin siitä, miksi Oulunkaaren ympäristöpalveluiden kehoituksia koskien alueen vesienhallintaa/-johtamista ja uuden maa-aineslupan hakemista ei ole noudatettu sekä mihin toimenpiteisiin kehoitusten noudattamiseksi aiotaan ryhtyä ja millä aikataululla. Velvoitettava on voinut lausua myös harkittavien velvoitteiden määräajoista, sisällöstä ja harkittavan uhkasakon määrästä.

Kirjallinen selitys kuulemiseen tuli toimittaa kahden (2) viikon kuluessa kuulemiskirjeen vastaanottamisesta. Velvoitettava on noutanut kuulemiskirjeen 25.2.2026.

Kirjallinen selitys kuulemiskirjeeseen saapui 6.3.2026. Selitys oli seuraava:

"Asianomainen on antanut toimeksiantona Revis Oy:lle päivitetyn maa-aineslupahakemuksen laatimisen Veijonmaan kiinteistöllä RN:o 139-401-13-74 sijaitsevalle maa-ainesten ottoalueelle. Tässä selityksessä esitetään tilannetta nykyhetkisen tiedon valossa sekä mahdollisia askelmerkkejä, miten asiassa voitaisiin edetä.

Meriänjärven pinta on ollut padon halkaisevan purkuputken tasossa sen jäädyttyä syystalvella (tehty maastotarkastuskäynti 5.3.2026), eli asianomaisen toiminta ei ole vaikuttanut järven vesivolyymiin, eikä siten alueen pohjaveden pintaan. Lisäksi eräs paikallinen asukas on kulkenut Meriänjärven padolla säännöllisesti, eikä asianomaisen toiminnan myötä ole hänen mukaansa ollut muutoksia Meriänjärven pintaan; vettä virtaa sulan kauden aikaan edelleen järven pohjoispuolen padon läpi sen aiemmassa säännöstelytasossa +29,5 m. Purkuputkesta padon alaosaan on n. 2 m. Järvi itsessään on n. 2,5-3 m syvä. Meriänjärveen vettä laskee Kiimakankaalta järven etelä-kaakkoispuolelta.

Ottamisalueen läpi kulkevan tien ja padon ali kulkeva putki halutaan pitää auki, etteivät sulamisvedet ja rankkasateet aiheuta Matkakankaan metsäautotien poishuhtoutumista. Putken kautta virtaavan veden määrä on kokonaisuutena vähäinen ja Matkasuon ojasto hyvin laaja. Myös Veijonmaan kiinteistöllä tien länsipuolella oleva syvä oja sisältää useita painanteita hiekan ja hienoaineksien laskeutusta varten. Alueelta johdettavasta vedestä ei aiheudu haittaa ympäristölle.

Vaikka täyttä varmuutta tässä vaiheessa ei vielä ole maa-ainesten ottoalueelle suotautuvien vesien paikallisen valuma-alueen laajuudesta, niin asianomaisen sekä toimeksisaajan mielestä nykyisellä toiminnalla ei ole välitöntä uhkaa ympäröiville pohjavesiolosuhteille.

Ehdotamme seuraavia askelmerkkejä:

- Toimeksisaaja alkaa laatimaan maa-ainesten ottosuunnitelmaa ja uutta maa-aineslupahakemusta alueelle.
- Asianomaisen kiinteistölle Veijonmaa RN:o 139-401-13-74 tai sen pohjoispuoliselle naapurikiinteistölle RN:o 139-401-13-87 (kiinteistönomistajan suostumuksella) asennetaan pohjavesiputkia, joilla seurataan pohjaveden pintaa ja virtaussuuntaa. Virtaamaa selvitetään laskennallisesti ja myöhemmin tarvittaessa mittauksilla.
- Tarkat maastomittaukset lupahakemuksen leikkaus- yms. karttoja ja piirustuksia varten tehdään maan sulettua.
- Samoin kevyitä maaperätutkimuksia ottoalueen ja Meriänjärven välillä voidaan tehdä sulan aikaan.
 - Selvitetään esimerkiksi, onko välissä eristävää moreeni-/savipatjaa/-patjoja, niiden laajuutta sekä syvyyttä.
- Harkitaan vaihtoehtoja alueelle/alueelta suotautuvien vesien patoamiseen tarvittaessa.

Toimeksisaaja pyrkii avoimuuteen ja tiiviiseen yhteistyöhön asianomaisen sekä Oulunkaaren Ympäristöpalvelujen kanssa osapuolten intressien sekä ympäristövaikutusten kannalta kestävän ratkaisun löytämiseksi.”

Valmistelijan päätösesitys

Oulunkaaren ympäristölautakunta päättää:

1. antaa seuraavan maa-aineslain 14 §:n mukaisen määräyksen: Maanrakennus J. Päckilä Oy veloitetaan noudattamaan välittömästi päätöksen OULYMP 25.05.2023 § 46 lupamääräystä 8 (päävelvoite 1);
2. antaa seuraavan maa-aineslain 14 §:n mukaisen määräyksen: Maanrakennus J. Päckilä Oy veloitetaan toimittamaan Oulunkaaren ympäristölautakunnalle maa-aineslupahakemus, jonka ottamissuunnitelmassa on otettu huomioon vesien poisjohtaminen.

Maa-aineslupahakemus on toimitettava viimeistään 1.9.2026 mennessä (päävelvoite 2);

3. antaa seuraavan uhkasakkolain 18 §:n mukaisen määräyksen: Maanrakennus J. Päckilä Oy velvoitetaan ilmoittamaan kiinteistön RN:o 139-401-13-74 tai sen käyttöoikeuden luovuttaessaan mahdolliselle luovutuksensaajalle päävelvoitteesta ja sitä koskevasta uhasta. Maanrakennus J. Päckilä Oy:n on lisäksi ilmoitettava Oulunkaaren ympäristölautakunnalle luovutuksensaajan nimi ja osoite. Ilmoitus on tehtävä luovutuskirjaan otetuina maininnoin tai muuten todisteellisesti.
4. asettaa kohdan 2 mukaisen päävelvoitteen 2 tehosteeksi uhkasakon, jonka suuruus on 10000,00 euroa.

Lisäksi Oulunkaaren ympäristölautakunta ilmoittaa Maanmittauslaitokselle kiinteistöä RN:o 139-401-13-74 koskevista päävelvoitteista ja tehosteeksi asetetusta uhasta merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Päätöksen täytäntöönpano

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta (maa-aineslaki 21 §).

Päätöksen perustelut

Jos aineiden ottamiseen ryhdytään vastoin maa-aineslain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella. Jos virhe on vähäinen, voidaan toimenpiteisiin olla ryhtymättä. (maa-aineslaki 14 § 2 momentti)

Maa-aineiden ottamistoiminnan tulee olla voimassa olevan maa-aineslupan lupamääräyksen 8 mukaista. Luvanhaltijan selvityksen 22.1.2026 ja tarkastuksen 28.1.2026 perusteella Maanrakennus J. Päckilä Oy on laiminlyönyt velvollisuutensa noudattaa lupamääräystä 8. Maanrakennus J. Päckilä Oy ei ole myöskään noudattanut asianmukaisesti valvontaviranomaisen 28.10.2024 antamaa kehotusta, jonka mukaan vesienhallintaratkaisuihin ei saa ryhtyä ennen (uutta) lainvoimaista lupaa.

Maanrakennus J. Päckilä Oy on kehotuksista huolimatta laiminlyönyt velvollisuutensa hakea toiminnalleen muutosta uudella maa-aineslupahakemuksella. Luvanhaltijaa on kehotettu asiasta ensimmäisen kerran 28.10.2024. Luvanhaltijalle on myös ilmoitettu 8.1.2025, että vesienjohtamista hyväksytystä lupapäätöksestä poiketen ei katsota vähäiseksi asiaksi ja luvanhaltijaa on ohjeistettu samalla uuden lupahakemuksen jättämiseen. Maanrakennus J. Päckilä Oy ei ole jättänyt maa-aineslupahakemusta, vaikka toimenpide on kehotettu tekemään viimeistään 30.1.2026 mennessä.

Hallintopakon käyttäminen on perusteltua, sillä kuulemiskirjeeseen annetun selityksen mukaan Maanrakennus J. Päckilä Oy haluaa pitää alueelle sijoitetun putken edelleen auki ja johtaa ottamisalueelta putken kautta vesiä pois. Oulunkaaren ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan Maanrakennus J. Päckilä Oy ei suhtaudu riittävällä vakavuudella maa-aineslupan lupamääräyksen 8 noudattamiseen. Oulunkaaren ympäristölautakunta huomauttaa, että toimittaessa lupamääräyksen 8

mukaisesti ottamistoiminnalla on tarkoitus syntyä pohjavesilammikko ottamisalueelle.

Oulunkaaren ympäristöpalvelut on vastaanottanut tekstiviestinä 6.3.2026 valokuvan tulpatusta putken päästä. Oulunkaaren ympäristöpalvelut on tarkastanut putken tilanteen maastokäynnillä 9.3.2026. Tarkastuksella havaittiin tulpatun putken vuotavan reunoista vettä. Paikalla oli Maanrakennus J. Päckilä Oy:n henkilö tiivistämässä putkea.

Kuulemiskirjeeseen annetussa kirjallisessa selityksessä ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella määräysten antaminen ja uhkasakon asettaminen päävelvoitteen 2 tehosteena olisi tarpeetonta. Oulunkaaren ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan selityksessä on esitetty ristiriitaista tietoa poisjohdettavien vesien määrästä ("*kokonaisuutena vähäinen*") suhteessa tarpeeseen vesien poisjohtamiselle ottaen huomioon myös, että (tarkastuksen 28.1.2026 perusteella) luvanhaltija ei ole mitannut alueelta poisjohdettuja vesimääriä. Uhkasakon asettamisella varmistetaan luvanhaltijan velvollisuus korjata luvanvastainen tilanne.

Edellä esiin tuotujen seikkojen vuoksi on perusteltua käyttää maa-aineslain 14 §:n mukaisia pakkokeinoja. Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo tarpeelliseksi esittää päävelvoitteen 2 tehosteeksi uhkasakon (maa-aineslaki 14 § ja uhkasakkolaki 6 §). Uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettu huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja se, että luvanhaltija ei ole esittänyt riittävän konkreettisesti aikataulua uuden lupahakemuksen jättämiselle.

Uhkasakkolain 18 §:ssä määrätään ilmoitusvelvollisuudesta, kun uhkasakko, teettämisuhka tai keskeyttämisuhka on asetettu kiinteää tai irtainta omaisuutta koskevan päävelvoitteen tehosteeksi. Velvoitetun on omaisuuden tai sen käyttöoikeuden luovuttaessaan ilmoitettava luovutuksensaajalle, minkälainen päävelvoite ja uhka sitä koskee. Velvoitetun on lisäksi ilmoitettava uhan asettaneelle viranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite. Uhan asettamista koskevaan päätökseen on sisällytettävä selostus ilmoitusvelvollisuudesta ja siitä, että ilmoitus on tehtävä luovutuskirjaan otetuina maininnoin tai muuten todisteellisesti.

Uhkasakkolain 19 §:n mukaan uhan asettaneen viranomaisen on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ilmoitus kiinteistöä koskevasta päävelvoitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että päätöstä on tarpeen noudattaa ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 14, 20, 21 ja 23 §.
Hallintolaki (434/2003) 31, 33, 34, 36 ja 60 §.
Uhkasakkolaki (1113/1990) 6-8, 18-19, 22 ja 23 §.

Maksut ja niiden perusteet

Maanrakennus J. Päckilä Oy:n on maksettava Oulunkaaren ympäristölautakunnan päätöksellään 25.4.2024 § 28 hyväksymien ja 1.6.2024 voimaantulleiden ympäristönsuojelua ja maa-aineksia koskevien suoritteiden maksutaksan mukaisesti määräyksen antamisesta ja uhkasakon asettamisesta koskevasta päätöksestä **410,00 euroa**.

Muutoksenhaku	Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.
Päätöksestä tiedottaminen	Maanrakennus J. Päckilä Oy (saantitodistuksella) Maanmittauslaitos Lupa- ja valvontavirasto
Ympäristöjohtajan esitys	Ympäristölautakunta hyväksyy valmistelijan päätösesityksen.
Päätös	Oulunkaaren ympäristölautakunta hyväksyi valmistelijan päätösesityksen yksimielisesti.